

A Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpia alapszabálya

#1

A csillagászat és a kapcsolódó szakterületek (*melyek általános és középiskolai oktatása igen fontos*) jelentőségének életünk minden területén tapasztalható növekedése egy e témakörökkel kapcsolatos, évenként megrendezésre kerülő verseny létrejöttét is elősegítette, melynek elnevezése: „Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpia (IOAA)”. Ennek az is a célja, hogy fejlődjenek a nemzetközi kapcsolatok a különböző országok között a csillagászat és az asztrofizika iskolai oktatása területén. A Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpiát az augusztus-decemberi időszakban kell megrendezni.

#2

A versenyt azon résztvevő ország oktatási minisztériuma vagy más, annak megfelelő intézménye szervezi, amelynek területén a verseny lebonyolításra kerül. Így az „*oktatási minisztérium*” kifejezés a fenti értelmezésben használandó a továbbiakban. A rendező ország köteles egyenlő részvételi körülményeket biztosítani az összes delegációnak, és meghívni a megelőző három verseny összes résztvevőjét. Ezen felül joga van meghívni más országokat is.

A Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpia tisztán oktatási esemény. Egyetlen ország se vonhatja vissza a részvételét politikai okokból, diplomáciai kapcsolatok hiányára hivatkozva, vagy azon okból, hogy a rendező ország kormánya nem ismeri el. Szintén nem vonhatja vissza a részvételét embargó alá helyezés vagy hasonló okokból. Ha nehézségek lépnek föl egy országot képviselő csapat formális meghívása esetén, az ilyen ország diákjait független egyéni indulókként kell meghívni.

Az eseménysorozatba történő belépését követő öt éven belül minden országnak ki kell jelentenie, hogy szándékozik megrendezni egy későbbi olimpiát. Ezt rögzíteni kell az eseménysorozat hivatalos menetrendjében, amely a tervezett rendező országok listáját is tartalmazza.

Azon országokat, amelyek visszautasítják a verseny megrendezést, ki kell zárni a részvételből, még abban az esetben is, ha az adott ország delegációi részt vettek korábban a versenyeken.

Tilos az olimpián bármelyik ország elleni bármilyen vallási vagy politikai propaganda. Az ezt a szabályt megsértő országot el lehet tiltani a részvételtől.

#3

A résztvevő országok oktatási minisztériumai szabály szerint kijelölik a rendező ország egy tudományos szervezetét vagy más intézményét a verseny szervezésére, előkészítésére és lebonyolítására. A rendező ország oktatási minisztériuma értesíti a résztvevő országok oktatási minisztériumait a verseny szervezésére kijelölt intézmény nevééről és címéről.

#4

Minden résztvevő ország egy középiskolás diákokból álló csapatot indít a versenyen. Olyan diákok is lehetnek a csapat tagjai, akik a verseny évében fejezik be középiskolai tanulmányaikat. A versenyzők kora nem érheti el a húsz évet a verseny évének június 30. napján. Alapesetben minden csapat öt diákból állhat.

A diákok mellett két kísérő személy lehet egy ország delegációjának a tagja. Egyikük a delegáció vezetője (ő felelős az egész delegációért), a másik pedig az oktatási vezető (ő a diákok felelőse).

A kísérők automatikusan a Nemzetközi Döntőbizottság tagjaivá válnak, amelyben teljes jogkörrel rendelkeznek. A Nemzetközi Döntőbizottság tagjai töltik be a kapcsolattartó szerepét a résztvevő országok között a Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpiával kapcsolatos ügyekben a soron következő olimpiáig.

Ügyelni kell rá, hogy a verseny atmoszférája kellemes, baráti legyen, ezzel is elősegítve és erősítve az együttműködést, valamint baráti kapcsolatok kialakulását a tudományos közösségben.

A résztvevők között fennálló semmilyen politikai feszültség nem befolyásolhatja a verseny alatti tevékenységet. Szigorúan tilos bármely egyén vagy ország ellen irányuló mindennemű politikai tevékenység.

A delegációvezetőt és az oktatási vezetőt tudományos szakemberek vagy tanárok közül kell kiválasztani, és olyan személynek kell lennie, aki képes a versenyen feladott problémák megoldására. Mindegyiküknek beszélnie kell angolul.

Érkezéskor minden résztvevő csapat delegációvezetőjének át kell adnia egy listát a szervezőknek, amely a versenyzők személyes adatait (keresztnevet, vezetéknevet, születési idő, lakcím, iskola címe, stb.) tartalmazza, valamint az iskolák által angolul kiállított igazolásokat arról, hogy a versenyzők a verseny évében még tanulók vagy végzősök.

#5

A rendező ország jogosult a hivatalos résztvevők mellett vendégcsapatokat meghívni (maximum országonként egy csapatot). Alapesetben a vendégcsapat öt diákból és két vezetőből áll. A vendégcsapatok vezetői azonban nem tagjai a Nemzetközi Döntőbizottságnak. Ezen kívül jogkörük ugyanaz, mint a hivatalosan résztvevő csapatok vezetőié.

A vendégcsapatok részvételéhez minden esetben szükséges a rendező ország jóváhagyása. A vendégcsapat részvétellel járó összes költséget a vendégcsapat országa fedezi.

A soron következő olimpia szervezői nem kötelesek meghívni az előző versenyen részt vett vendégcsapatokat. A vendégcsapattal jelenlévő országok nem kötelesek a jövőben IOAA-t rendezni.

A vendégcsapatok versenyzői és a vendégcsapatok a hivatalos résztvevőkkel egyenlő elbírálásban részesülnek. Ugyanúgy kaphatnak okleveleket és díjakat, neveiket „G” („Guest” - vendég) betűvel kell azonosítani az összes hivatalos dokumentumban.

#6

A Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpia munkanyelve az angol. A versenyfeladatok és megoldásaik angolul vannak kidolgozva, de a szervezők emellett más nyelveken is kiadhatják ezeket.

#7

A szervezés és lebonyolítás finanszírozási elvei az alábbiak:

- A diákokat a versenyre küldő minisztérium fedezi a diákok és a kísérők utazási költségét a verseny helyszínére és vissza.
- A rendező ország minisztériuma fedezi az összes egyéb költséget az érkezés pillanatától a távozás pillanatáig. Ez különösképpen vonatkozik a diákok és kísérők szállására és ellátására, kirándulásokra, és a győztesek díjainak költségeire stb.

#8

A verseny két részből áll: a rövid és hosszú feladatokat tartalmazó elméleti részből és a gyakorlati részből (*megfigyelések és adatelemzés*). Az elméleti részben alapesetben 15 rövid és 2-3 hosszú feladatnak kell lennie. A gyakorlati részben a szervező a következő feladatcsoportokban ad ki feladatokat: 1) megfigyelés, 2) írásbeli gyakorlati feladat, 3) számítógépes feladat, 4) planetáriumi szimuláció vagy a négy feladat kombinációja, amelynek várható megoldási ideje maximum 5 óra. A feladatoknak a tematikában szereplő szakterületekből legalább négyet érinteniük kell.

A versenynapok sorrendiségét a verseny szervezői döntenek el. Egy szabadnapot be kell iktatni a verseny két része közé. Mind az elméleti, mind a gyakorlati részre szánt időtartamnak alapesetben egyaránt öt órának kell lennie. Az olimpia teljes időtartama (*az érkezési és távozási napot is beleértve*) alapesetben 10 nap.

A feladatok megoldásához a versenyzők használhatnak nem-programozható zsebszámológépet, mindennemű magukkal hozott grafikus vagy rajzolt dokumentum nélkül. Matematikai, fizikai és kémiai formulákat tartalmazó dokumentumok használata nem megengedett.

A rendező országnak öt rövid és egy hosszú elméleti feladatot, valamint két gyakorlati feladatot kell kiírnia tartalékként. Ezeket abban az esetben kell elküldenie a Nemzetközi Döntőbizottságnak, ha a döntőbizottság tagságának kétharmada nem fogadta el valamelyiket az eredetileg kiírt feladatok közül. A nem elfogadott feladat egy módosított változata nem nyújtható be ismét.

#9

A versenyfeladatokat a rendező ország készíti el.

#10

Az elméleti és gyakorlati rész egyaránt 50 %-át adja a végpontszámoknak (*a gyakorlati részben az adatelemzés és a megfigyelés hozzájárulása egyaránt 25-25 %*). A megoldásoknak elméleti elemzésből (*megfontolások és tárgyalás*) és a gyakorlati végrehajtásból kell állnia. A feladatmegoldásoknak tartalmazniuk kell egy választ és annak teljes igazolását.

#11

A versenyzők oklevelet és érmet vagy dicséretet kapnak a szerzett pontszámtól függően az alábbiak szerint:

- A három legtöbb pontot szerzett versenyző által kapott pontok átlaga tekintendő 100 %-nak.
- Azok a versenyzők, akik legalább 90 %-ot teljesítettek, első díjat (*oklevelet és aranyérmet*) kapnak.
- A 78 %-nál többet, de 90 %-nál kevesebbet teljesítő versenyzők második díjat (*oklevelet és ezüstérmet*) kapnak.
- A 65 %-nál többet, de 78 %-nál kevesebbet teljesítő versenyzők harmadik díjat (*oklevelet és bronzérmet*) kapnak.
- Az 50 %-nál többet, de 65 %-nál kevesebbet teljesítő versenyzők dicséretet kapnak.
- Az 50 %-nál kevesebbet teljesítő versenyzők igazolást kapnak a versenyen való részvételről.
- A legmagasabb pontszámot elérő résztvevő (*abszolút győztes*) különdíjat és oklevelet kap.
- További különdíjak is kiadhatók.

#12

Az egyéni rangsorolás mellett, a csapatokat az alábbi szabályok szerint rangsorolhatjuk:

- A háromnál kevesebb versenyzőből álló csapatok nem rangsorolhatók.
- Annak eldöntéséhez, hogy melyik a legjobb csapat, egy feladatot kell kiadni, amelyet a versenyzők nem egyénileg, hanem csapatban oldanak meg. Ez a feladat feladható akár az elméleti, akár a gyakorlati részben, de ezeken kívül máskor is. Abban az esetben, ha ennek kiadására az elméleti vagy a gyakorlati részen belül kerül sor, az egyéni feladatok időtartamát megfelelően csökkenteni kell. A szóban forgó feladat lehet elméleti és gyakorlati jellegű, vagy akár a kettő kombinációja.

- A rendező ország dönti el, hogy melyik lehetőséget választja vagy javasolhat más megoldást is az IOAA Titkársággal egyeztetve. Erről előre értesíteni kell a résztvevőket.

#13

A szervező kötelességei:

1. A szervező köteles biztosítani, hogy a verseny a szabályzatnak megfelelően legyen megszervezve.
2. A szervezőnek el kell készítenie a szabályzat alapján egy „**Szervezési szabályok**” elnevezésű dokumentumot, amelyet időben el kell küldenie a résztvevő országoknak. Ez a dokumentum a lebonyolítás olyan részleteit tartalmazza, amelyre a verseny alapszabályzata nem tér ki, továbbá megadja az olimpia rendezéséért felelős intézmények és személyek neveit és címeit.
3. A szervező elkészíti a verseny pontos programját (*a versenyzők és kísérők pontos időbeosztását, kirándulások programját stb.*), amelyet előre megküld a résztvevő országoknak.
4. A szervezőnek már a delegációk megérkezésekor ellenőriznie kell, hogy versenyzők minden szempontból megfelelnek-e a verseny feltételeinek.
5. A szervező a hivatalos tematikával összhangban választja meg a feladandó problémákat és gondoskodik róla, hogy helyes angolul legyenek megfogalmazva (*és ha más nyelveken is meg vannak adva, azokon is helyes legyen, a #6 pontban leírtaknak megfelelően*). Ajánlatos olyan megoldandó problémákat választani, amelyek megoldása kreatív képességeket, és komoly szakmai ismereteket igényel. Minden személynek, aki részt vesz a versenyfeladatok kidolgozásában, kötelező a teljes titoktartás.
6. A szervezőnek biztosítani kell helyi vezetőket a csapatok számára.
7. A szervezőnek biztosítani kell fénymásolt példányokat a versenyzők megoldásairól a delegációjuk számára legalább 24 órával az egyeztető vita előtt.
8. A szervező kötelességei a feladatmegoldások pontozásos értékelése, valamint, hogy biztosítsa és levezesse az egyeztető vitát (*a saját pontozása és a delegációk általi kontroll-pontozás közötti eltérésekkel kivizsgálására, és szükség esetén elvégzendő korrekciókra*).
9. A szervező állítja össze a díjakra és elismerésekre javasolt résztvevők listáját.
10. A szervező biztosítja a jutalmakat (*okleveleket, érmeket, dicséreteket és az egyéb díjakat*) a versenyzők számára.
11. A szervező köteles kiadni az olimpia összefoglaló kötetét angol nyelven. A verseny minden résztvevője (*delegációvezetők, oktatási vezetők és versenyzők*) számára kell küldenie egy ingyenes példányt a verseny után legkésőbb egy évvel.

#14

A Nemzetközi Döntőbizottságban mindig a rendező ország képviselője elnököl. Ő a felelős a verseny előkészítő munkálataiért, valamint tevékenykedik a döntőbizottságban a többi csapat kísérői mellett.

A külön tárgyalt esetek kivételével minden döntés többségi szavazattal születhet meg. Egyenlő számú szavazat esetén az elnök a szavazata a döntő.

#15

A delegációvezetők a felelősek a feladatok helyes lefordításáért angolról a résztvevők anyanyelvére (vagy a #6 pontban említett bármely más nyelvre).

#16

A Nemzetközi Döntőbizottság az alábbiakért felelős:

1. A verseny levezetése – ügyelve arra, hogy minden a szabályoknak megfelelően történjen.
2. Véleményezni a szervezők feladatválasztását, megoldásaikat és a javasolt pontozási útmutatójukat minden versenynap előtt. A döntőbizottság megváltoztathat vagy elutasíthat egy-egy javasolt feladatot, de nem javasolhat újat. A változtatások nem érinthetik a feladatokban szereplő, és így már installált berendezéseket. Véglegesíti a feladatok megfogalmazását és a pontozási útmutatókat. Minden döntőbizottsági ülésen (IBM) résztvevő személy számára kötelező a titoktartás a verseny feladataira vonatkozóan, és nem nyújthatnak semmilyen segítséget egyik versenyzőnek sem.
3. Biztosítani a díjazottak kiválasztásának igazságosságát.
4. Megállapítani a verseny győzteseit és meghozni a díjak és elismerő oklevelek átadására vonatkozó döntéseket.
5. Ismertetni a verseny eredményeit.
6. Kiválasztani, mely ország rendezi a következő versenyt.

A Nemzetközi Döntőbizottság (IB) az egyetlen testület, amely jogosult eltiltani országokat a Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpián történő részvételtől pl. az alapszabályzat megsértése miatt.

A Nemzetközi Döntőbizottság ülésein megfigyelők is jelen lehetnek, de nem vehetnek részt a szavazásokban és vitákban.

#17

Az olimpia lebonyolításával megbízott intézmény egy hivatalos ünnepség keretében hirdeti ki az eredményeket és adja át a díjakat, okleveleket a győzteseknek. A verseny záróünnepségére meghívja a szervező minisztérium és tudományos intézmények képviselőit.

#18

Az olimpiák hosszú távú munkáját a Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpia „Titkársága” koordinálja. Az IOAA Titkárság az elnökből és a titkárból áll. A két tisztségre a választást a Nemzetközi Döntőbizottság végzi, és mandátumuk öt évre szól.

Az elnök és a titkár a Nemzetközi Döntőbizottságnak is tagjai a #4 pontban említett rendes tagok mellett. Minden Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpiára meg kell őket hívni, és költségeiket (beleértve az útiköltségeket is) a rendező ország fedezi.

#19

A szabályzat jelen verzióján bármilyen változtatást vagy új paragrafus alkalmazását, esetleg régiók eltörlését csak a Nemzetközi Döntőbizottság kezdeményezheti szavazással, melyen az elfogadáshoz 2/3-os többség szükséges.

Csak abban az esetben érvényesíthetők a változtatások a szabályzatban és a tematikában, ha azokról minden delegáció legalább 3 hónappal korábban írásos értesítést kap.

#20

A Nemzetközi Csillagászati és Asztrofizikai Olimpián való részvétellel a résztvevő ország oktatási minisztériuma elfogadja a jelen szabályzatot.

#21

A szabályzat eredeti változata angolul íródott.
